

Konsekvenser af karakterkrav i gymnasiet

Karakterkrav i gymnasiet vil især ramme mønsterbrydere

Ved et karakterkrav i dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøver på mindst 4 vil man afskære næsten 13 procent af den seneste årgang af studenter fra at kunne komme ind på gymnasiet. Det svarer til mere end 5.500 elever. Ved et karakterkrav på 7 vil hele 53 procent blive afskåret. Et karakterkrav på 4 vil især ramme unge fra København og unge fra yderområderne. Analysen viser desuden, at der er stor social slagside i et karakterkrav på 4, idet andelen af unge, der vil blive afskåret fra at gå i gymnasiet, er over tre gange større blandt børn af ufaglærte som børn af højtuddannede. Andelen af unge, der ikke ville kunne få en studentereksamen, er fire gange større i underklassen end i overklassen. Et karakterkrav på 4 vil dermed have store sociale konsekvenser.

af senioranalytiker **Mie Dalskov Pihl**

23. august 2014

Analysens hovedkonklusioner

- AE har undersøgt, hvad et karakterkrav i gymnasiet vil betyde. Hvis der sættes krav om, at hver af fagene dansk og matematik skal være bestået med mindst 4 i gennemsnit fra afgangsprøven i 9. klasse, ville knap 13 procent af de, der blev studenter i 2013, ikke kunne have fået adgang til gymnasiet. Et krav på mindst 7 vil afskære knap 54 procent.
- Analysen viser, at forholdsvis mange studenter fra København samt Syd- og Vestsjælland ville blive afskåret fra at komme på gymnasiet, hvis kravet er, at man skal have mindst 4.
- Ser man på de unges baggrund, er det tydeligt, at et karakterkrav på 4 vil have stor social slagside. 23 procent af studenterne fra 2013 med ufaglærte forældre ville ikke kunne komme ind på gymnasiet, mens det tilsvarende gælder 7 procent af akademikernes børn.
- Et karakterkrav på 4 ville afskære hver fjerde student fra underklassen og mere end hver syvende fra arbejderklassen, mens det samme blot gælder 6-7 procent af de unge fra overklassen og den højere middelklasse.

Kontakt

Senioranalytiker
Mie Dalskov Pihl
Tlf. 33557720
Mobil 26204036
md@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

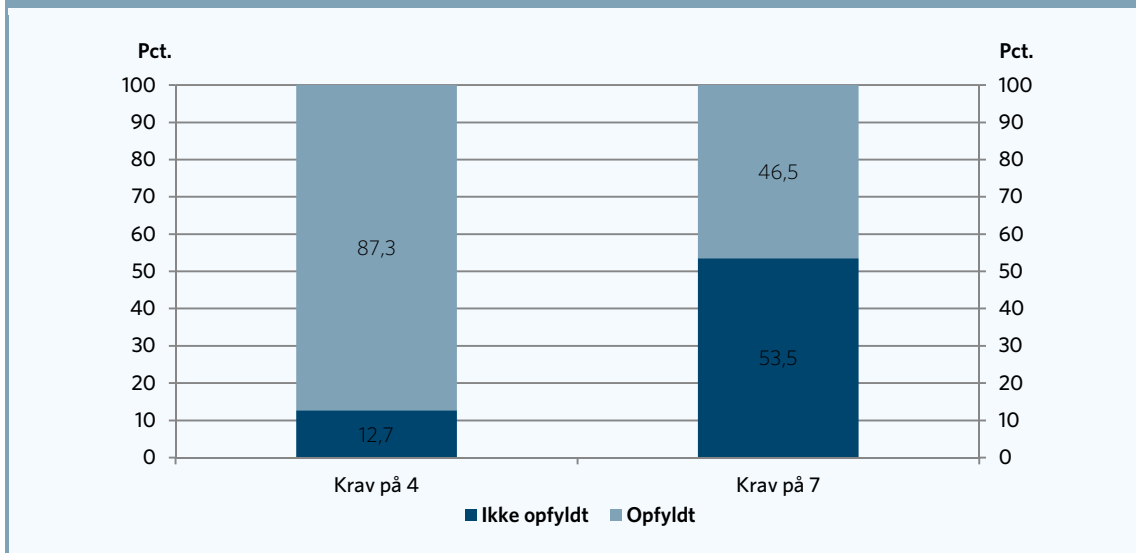
Karakterkrav i gymnasiet vil ramme mønsterbrydere hårdt

I den seneste tid har der været en del debat om forskellige karakterkrav til at kunne komme ind på gymnasierne. AE har derfor undersøgt karakterfordelingen ved afgangsprøverne i 9. klasse i dansk og matematik for 43.000 unge, der fuldførte en gymnasial uddannelse i 2013.¹

Figur 1 viser, hvor mange af de unge, der fuldførte en gymnasial uddannelse i 2013, der ikke ville kunne komme i gymnasiet ved karakterkrav på hhv. 4 og 7 til afgangsprøverne i 9. klasse i hhv. dansk og matematik.

Hvis man indfører et krav om, at man kun kan komme i gymnasiet, hvis man mindst opnår 4 i både dansk og matematik vil knap 13 procent² af de lidt over 43.000 studenter fra 2013 ikke kunne komme ind. Er kravet 7, så er det hele 53,5 procent, der ikke kan komme ind.

Figur 1. Unge, der fik en gymnasial uddannelse i 2013, fordelt på krav til afgangsprøver i dansk og matematik ved afgangsprøverne i 9. kl.

Anm.: Figuren viser andelen af studenterne fra 2013, der hhv. opfylder og ikke opfylder kravene ved forskellige gennemsnit inden for dansk og matematik. For at opfylde kravet skal både dansk og matematik være afsluttet med den givne karakter.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistisk registerdata.

Social slagside i karakterkrav i gymnasiet

Hvis der indføres et krav om mindst 4 i såvel dansk som matematik ved afgangsprøverne i 9. klasse for at komme på gymnasiet, vil således næsten 13 procent, eller et antal svarende til over 5.500 af studenterne fra 2013, ikke kunne komme på gymnasiet.

Den andel er dog langt fra ligeligt fordelt over landet, som det ses i tabel 1. Et karakterkrav på 4 vil især ramme unge fra København samt Syd- og Vestsjælland, hvor omkring 16 procent af de unge ikke opfylder kravet. Omvendt omkring 10-11 procent i Nordsjælland og på Bornholm. Figur 2 viser tendenserne i kommunerne.

¹ Der ses bort fra de, der fuldførte en gymnasial uddannelse i 2013, men som ikke boede i Danmark det år, hvor de fyldte 15 år og normalt ville gå i 9. klasse. Dette gør, at vi er sikre på, at de unge, der er med i undersøgelsen, havde en chance for at gå op til eksamen. Ca. 600 ud af 44.300 studenter udelades af analysen. Derudover udelades de unge, der gik til eksamen, før man begyndte at registrere karakterer ved afgangsprøverne i 9. klasse i de landsdækkende registre. Det sidste afskærer omkring 100 unge.

² Omkring en tredjedel af de, der fuldførte en gymnasial uddannelse i 2013, og som ikke fik mindst 4 i såvel dansk som matematik, opfylder kravet ved afgangsprøverne i 10. klasse.

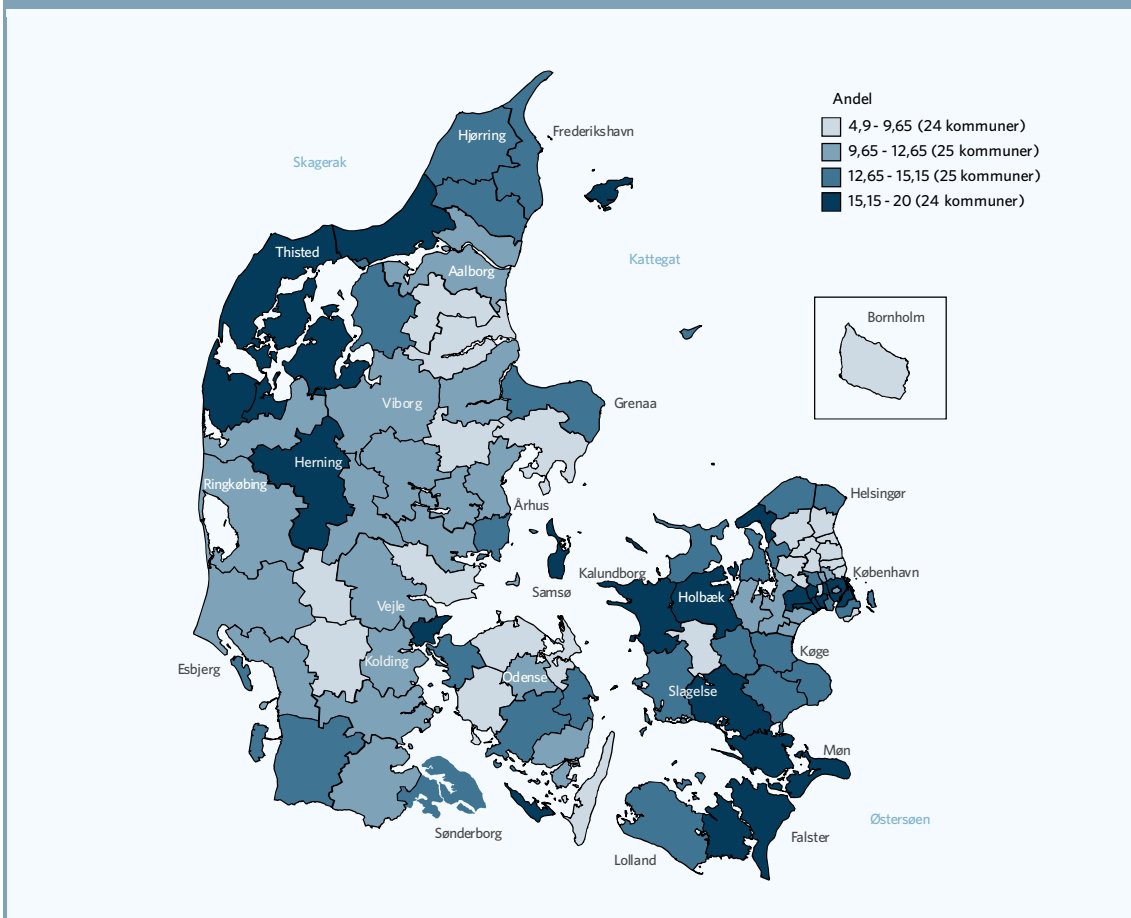
Tabel 1. Unge med en gymnasial uddannelse (2013) fordelt på om de havde mindst 4 i dansk og matematik ved afgangsprøverne i 9. kl. samt bopæl (2013)

	Antal	Andel
København by	600	16,0
Københavns omegn	500	12,7
Nordsjælland	400	10,6
Østsjælland	200	11,9
Vest- og Sydsjælland	700	15,8
Bornholm	30	9,3
Fyn	400	12,2
Syddjylland	700	12,0
Østjylland	700	10,7
Vestjylland	500	13,5
Nordjylland	600	13,8
All	5.600	12,7

Anm.: Tabellen viser andelen af studenterne fra 2013, der ikke opfylder et krav på mindst 4 i dansk og matematik. For at opfylde kravet skal både dansk og matematik være afsluttet med den givne karakter. Fordelt på bopæl i 2013.

Kilde: AE pba. Danmarks Statistisk registerdata.

Figur 2. Andel unge med en gymnasial uddannelse (2013), der ikke havde mindst 4 i dansk og matematik ved afgangsprøverne i 9. kl. fordelt på bopælskommune

Anm.: Andelen af studenter fra 2013, der ikke opfylder et krav på mindst 4 i dansk og matematik. For at opfylde kravet skal både dansk og matematik være afsluttet med den givne karakter. Fordelt på bopæl i 2013.

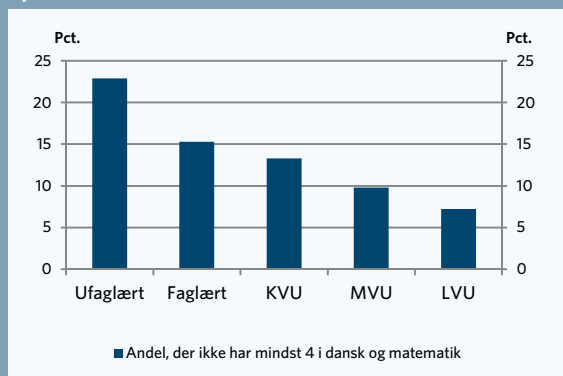
Kilde: AE pba. Danmarks Statistisk registerdata.

Nedenfor er de unge opdelt efter deres forældres højeste uddannelse og familiens sociale klasse³, jf. figur 3A-B.

Et karakterkrav på mindst 4 i såvel dansk som matematik vil give stor social slagside. Blandt studenter med ufaglærte forældre er det næste hver fjerde (22,9 procent), der havde under 4 i dansk og matematik, mens det blandt akademikernes børn kun er hver fjortende. Blandt faglærte er der også en del, der kommer i gymnasiet, og altså ender med at få en studentereksamen, men med en baggrund i afgangsprøverne i 9. klasse på under 4.

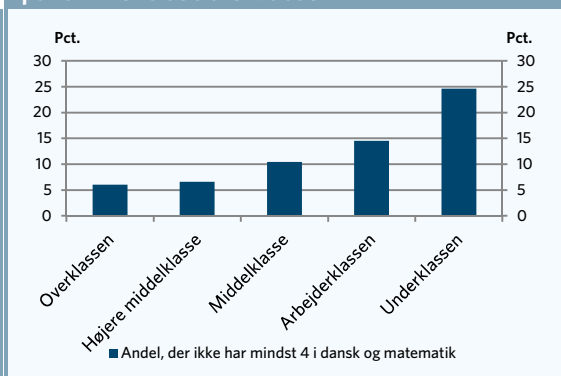
Samme tendens ses, når studenterne fordeles på familiens sociale klasse. Blot 6-7 procent af børnene fra overklassen og den højere middelklasse ville blive frasorteret ved et karakterkrav på mindst 4 i dansk og matematik, mens det gælder for 24,6 procent – altså hver fjerde – af underklassens børn, der kommer i gymnasiet og ender med at fuldføre.

Fig. 3A. Andel studenter (2013) der ikke havde mindst 4 i dansk og matematik i 9. kl. fordelt på forældrenes uddannelse

Anm.: Andelen af studenter fra 2013, der ikke opfylder et krav på mindst 4 i dansk og matematik. For at opfylde kravet skal både dansk og matematik være afsluttet med den givne karakter. Fordelt på forældrenes højeste uddannelse i 2012.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistisk registerdata.

Fig. 3B. Andel studenter (2013) der ikke havde mindst 4 i dansk og matematik i 9. kl. fordelt på familiens sociale klasse

Anm.: Andelen af studenter fra 2013, der ikke opfylder et krav på mindst 4 i dansk og matematik. For at opfylde kravet skal både dansk og matematik være afsluttet med den givne karakter. Fordelt på forældrenes højeste sociale klasse i 2012.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistisk registerdata.

Som denne analyse dokumenterer, vil det have store sociale konsekvenser, hvis man i gymnasiet indfører et krav om, at dansk og matematik skal være afsluttet med mindst 4 i folkeskolens afgangsprøve i 9. klasse.

³ Forældrenes uddannelse og klassetilhørsforhold er undersøgt i 2012.